

NOTAT

Til: Stortingets Næringskomité

Fra: Legemiddelindustrien (LMI)

Dato: 21. oktober 2021

Høring om statsbudsjettet for 2022

Norge vil fremover trenge flere næringer som, til sammen, skal kompensere for reduserte inntekter fra olje- og gassnæringen. Landet må skape 300.000 nye arbeidsplasser for å møte utfordringene beskrevet i Perspektivmeldingen 2021, samtidig som vi må omstille næringslivet til å bli grønnere.

Ved å tilrettelegge for omlegging og nyskaping av nye næringer, vil Norge være rustet til å skape arbeidsplasser og eksportinntekter slik at velferden i sikres.

Budsjettet for 2022 må derfor sikre jobbskaping, kompetanse og grønne løsninger.

I dette bildet er og bør helsenæring være et satsingsområde.

Legemiddelindustrien, som er en stor og viktig del av helsenæringen, eksporterte alene for 20 mrd. kroner i 2019 ifølge en verdiskapingsrapport fra Menon Economics¹. Helseindustrien omsatte for 58 mrd og eksporterte for 24,5 mrd. kroner. Veksten er på 6,5 prosent; høyere enn veksten i øvrig fastlandsøkonomi. Det globale helsemarkedet hadde ifølge 'Statista' en verdi på 1,27 billiarder US dollar i 2020. Markedet for helseindustrien er forventet å øke med 7-8% de neste årene.

Norge har særlige forutsetninger for å lykkes med å bygge en større legemiddelindustri: velutviklede helseregistre og biobanker, politisk og klimatisk stabilitet, stabil tilgang til ren energi, arealkapasitet og tilgang til hav for transport er viktig for utvikling og produksjon av legemidler. I tillegg har Norge en utdannings- og sysselsettingsprofil som egner seg for legemiddelindustrien. Vi har et høyt utdanningsnivå, og små lønnsforskjeller som sikrer et internasjonalt konkurransedyktig lønnsnivå for høykompetent arbeidskraft. I tillegg styrker trepartssamarbeidet denne konkurransekraften ved å gi forutsigbare lønns- og arbeidsvilkår.

Vi har mange gründerbedrifter som søker å kommersialisere sin innovasjon. Ved å legge til rette for produksjon, vil vi høste maksimalt av verdiskapingen fra disse innovasjonsprosjektene. Etablering av mer produksjonskapasitet vil også tiltrekke lisensproduksjon fra internasjonale aktører, og bidra ytterligere til jobb- og verdiskaping.

Stortingsmeldingen om helsenæringen (Meld.st.18 (2018-2019)) tilrettelegger for en politikk som skal styrke helsenæringens konkurransekraft. Denne meldingen må følges opp av konkrete og målrettede handlingsplaner:

- *en handlingsplan for å få mer næringsutvikling ut av de 10% av BNP som helsetjenesten representerer*
- *etablere et senter for forskning og innovasjon av vaksiner og biologiske legemidler som tiltrekker produksjon fra nasjonale så vel som globale aktører*
- *etablere målrettede virkemidler og kapitaltilgangsordninger for å skalere og industrialisere flere av de mange gründerprosjektene innen helse*

I tillegg til at dette vil bidra til utvikling av en høyproduktiv næring, vil en sterkere helsenæring med større produksjonskapasitet kunne bidra til nasjonal beredskap og i globale helsekriser.

¹ <https://www.menon.no/publication/strategier-for-okt-produksjon-og-eksport-av-norsk-helseindustri/>

Legemiddelindustrien (LMI) har merket seg følgende saker som vi ønsker å legge fram for komitéen:

- Frihandelsavtaler og EØS-avtalen (Programkategori 17.30 Markedsadgang og eksport)
- Bevilgning til opprettelse av eksportrådet (Kap. 941)
- Ny investeringskapital til Investinor (Programkategori 1740, kap 950)
- Bevilgning til Grønn plattform (programkategori 17.20 Forskning og utvikling)
- Skatteordninger

Frihandelsavtaler og EØS-avtalen

Legemiddelindustrien opererer i internasjonale markeder og er avhengig av tilgang til markeder utenfor Norge og at vi har likeverdige konkurransevilkår.

Det er derfor viktig at NFD i 2022 vil prioritere frihandel og forutsigbar markedsadgang for norsk næringsliv gjennom å fremme EØS-avtalen og forhandle nye frihandelsavtaler.

Bevilgning til opprettelse av eksportrådet

Som nevnt innledningsvis har Norge behov for framtidige eksportinntekter, og derfor en ny eksport satsing. Legemiddelindustrien har store forventninger til at arbeidet i eksportrådet skal gi resultater. Eksportstrategirådet kan bidra til en spissing og prioritering av eksportfremmearbeidet til helseindustrien har særskilte fortrinn for å lykkes i internasjonale markeder med sterk vekst.

Vi støtter at det foreslås bevilget 78 millioner til oppstart av eksportstrategirådet.

Ny investeringskapital til Investinor AS

I 2020 samlet regjeringen egenkapitalvirkemidlene som skal bidra til å bedre kapitaltilgangen i tidligfasemarkedet, hos Investinor. LMI vurderer dette som et vellykket tiltak. Tilgang til såkornfond og statlige direkteinvesteringer er avgjørende for kommersialisering og skalering av alle gründerbedriftene i legemiddelindustrien. Kapitalen Investinor fikk i 2020 er allerede investert og det er viktig med bevilgning om ny investeringskapital. 142 millioner som foreslås bevilget er etter vårt syn imidlertid ikke tilstrekkelig til å håndtere den store andelen av oppstartsselskaper. I følge Investinors egne beregninger er det behov for 5,5 – 8 mrd. for å håndtere tilfanget av nyskaping. Sett i ly av behovet for omstilling og etablering av ny næringsvekst, synes forslaget om 142 millioner å være altfor lite.

Grønn plattform og næringsrettede forskningsmidler

LMI er svært positive til at Grønn plattform videreføres i 2022, og at det foreslås midler til en ny utlysning på 250 millioner. Sett i lys av framveksten av helsenæringen – en næring med høy verdiskaping og lite miljømessig fotavtrykk, vil dette være en arena for næringen å søke prosjektfinansiering på.

Innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN) er ellers det viktigste virkemidlet for legemiddelutviklerne og produsentene ved siden av SkatteFUNNs ordningen. Det er ikke foreslått økt bevilgning på denne potten, og konkurransen om disse midlene er skyhøy. LMI vil anmode om at IPN-virkemidlene styrkes.

Forslaget om å prioritere deltakelse i InvestEU for perioden 2021–2027 støttes. De finansielle instrumentene under InvestEU kan komplementere nasjonale ordninger og gi betydelige muligheter.

LMI støtter forslaget om en bevilgning på 192 mill. kroner til deltakelse i programmet i 2022.

Skatteordninger

Forslagene om redusert formuesskatt ved økt rabatt for arbeidende kapital (fra 45% til 50%) og økt bunnfradrag (fra 1,5 mill til 1,6 mill) vil være et viktig grep som stimulerer til norsk investering og eierskap i helseindustrien.

Legemiddelindustrien har lang utviklingstid og lang prekommersiell fase. De foreslåtte endringene i opsjonsskatteordningen om at skatt på opsjoner utsettes til aksjene selges samt at rammene for ordningen utvides til å omfatte selskaper opp til 50 ansatte (fra 25), 80 mill. i omsetning (nå 25) og 10 år gamle selskaper (6 år nå), treffe bedriftene godt. LMI støtter disse forslagene.